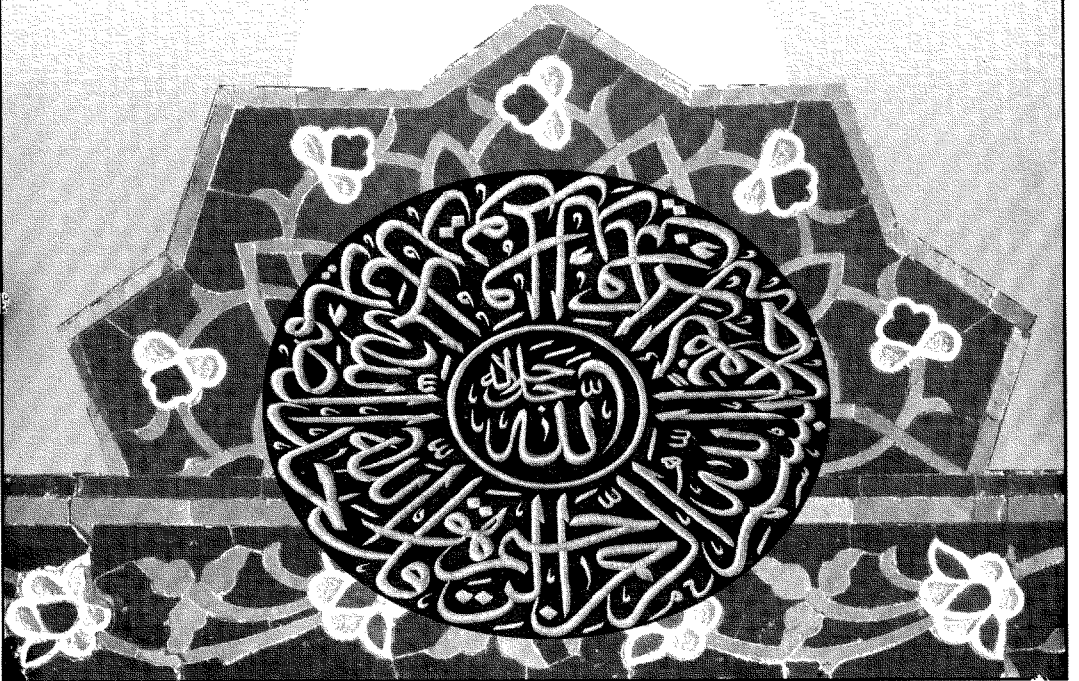
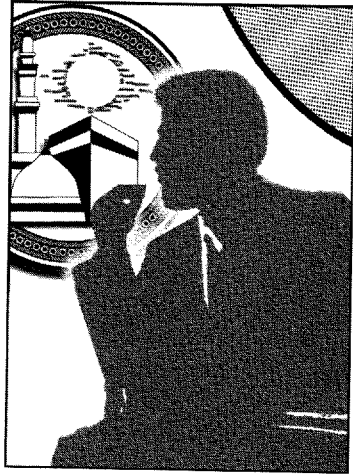

گفتگو

نشستی با

ریاست سازمان حج و زیارت

طبق معمول همه ساله، فصلنامه «میقات حج» در نشستی صمیمانه با رییس محترم سازمان حج و زیارت، جناب آقای محمدحسین رضایی، پرسشهایی را در رابطه با مسائل مربوط به حج و عمره مطرح نموده تا خوانندگان گرامی را با دیدگاهها و نظریات ایشان آشنا سازد. ایشان درباره زمان بندی پروازها، شیوه قربانی، مسکن زائران، نرخ گذاری در سال جاری، قوانین جدید عمره و آثار منفی آن و... پاسخهایی داده اند که توجه خوانندگان عزیز را به آن جلب می نمایم:

میقات: با توجه به گذشت چند ماه از برگزاری شکوهمند حج سال گذشته و تشکیل جلسات کارشناسی و بررسی نقاط قوت و ضعف، خواهشمندیم بفرمایید ارزیابی جناب عالی از حج سال گذشته چیست؟

آقای رضایی: همیشه کیفیت اجرای برنامه های حج، چه قبل از عزیمت و چه در موسم حج، در معرض بررسی و ارزیابی است. عملیات حج تمتع شامل حدود ۵۰ نوع فعالیت است که هر جنس از فعالیت های آن حاوی ده ها زیر مجموعه می باشد. تمام عناوین و موضوعات ذیل هر دسته از فعالیت های فوق، به طور جزء به جزء، مدام در حال بررسی و رسیدگی است. در نتیجه گیری عملکرد اجرایی نیز چنانچه حاصل و برآیند بررسی ها نشانگر ۱۰٪ پایین تر از وضعیت مطلوب و استاندارد

باشد، به نظر می‌رسد یک عملیات مقرون به صحت انجام گرفته و توفیق در اجرای برنامه‌ها وجود داشته است. در حج سال ۷۹ تحلیل ناظران و ارزیابان منصف بر این بود که ضعف کار به مراتب کمتر از سطح ۱۰٪ می‌باشد و از این جهت در وضعیت خوبی قرار داشته‌ایم. روی برخی مشکلاتی هم که امکان کاهش آن در طول سال وجود داشت، فکر جدی شد.

میقات: در سال پیش مشکلاتی، به خصوص در زمانبندی پروازها وجود داشت که با تدبیر دست اندرکاران برطرف گردید. آیا برای هرچه کمتر شدن مشکلات و انجام مناسب در آرامش و آسودگی خیال تدبیری اندیشیده‌اید؟

آقای رضایی: بروز مشکل در اجرای برنامه‌های پیش‌بینی شده، امری طبیعی است، به خصوص که موضوع حج تمتع با عوامل متغیر فراوانی روبروست و با انبوهی از شاخه‌های فعالیت مواجه هستیم و یک مدیریت در حالت بحران بر حج حکمفرماست. زائران از اقصای مختلف هستند که باید در محیطی بیگانه و بدور از وضعیت عادی و متعارف خانوادگی در مدتی نسبتاً طولانی به سر ببرند. این زائران در طول سفر، مدام با دغدغه‌های فراوان روبرو هستند، به ویژه موضوع مناسب حج که باید دقیقاً و در زمان و مکان خاص به انجام برسد، بر اضطراب آنان می‌افزاید. سازمان حج با فراهم کردن رفاه زوار به آسودگی نسبی خیال و کاهش اضطراب مردم کمک می‌کند. لیکن با این حال مشکلاتی در برنامه زمان‌بندی به وجود می‌آید که با همدلی و تلاش دست‌اندرکاران و افزایش سطح آگاهی مردم حل و فصل می‌گردد. در سال قبل هم با توجه به حجم و گستره و فشردگی فعالیت‌ها، پاره‌ای مسائل وجود داشت که با تدبیر مدیران کاروان‌ها و سازمان و توجیه زائران از تبدیل آن به معضل جلوگیری شد.

میقات: برای پیشگیری از تکرار مشکلات حج سال گذشته، چه گام‌هایی برداشته شده است؟

آقای رضایی: اولاً؛ مسائل مربوط به حمل و نقل زمینی حجاج به طرف سعودی تذکر داده

شد که امیدواریم نتیجه مثبت دهد. اما به هر حال باید توجه داشت که عربستان هم دچار محدودیت‌هایی است. ضمن اینکه ما هم ملزم به عقد قرارداد با سندیکای اتومبیل‌داران عربستان هستیم.

ثانیاً: در مورد مسکن، زودتر از سال‌های قبل اقدام به اجاره منازل مورد نیاز کردیم، از طرفی قرار بر این است که زائران نرخ منطقه‌ای را بپردازند، لذا هزینه‌های سفر محاسبه و از زائر دریافت گردید تا بدین ترتیب هر زائر قبل از انتخاب کاروان، آگاهانه به نرخ سفر توجه کند و انتظارات خود را با شرایط موجود وفق دهد.

ثالثاً: در مورد روش تغذیه و تدارکات نیز تحولاتی در نظر است که از سال‌های بعد با بزرگ کردن ظرفیت کاروان‌ها و دایر کردن سیستم پخت و توزیع متمرکز غذا، به اجرا درخواهد آمد.

میقات: اگر مطالب گفتنی از نخستین نشست مشترک ایران و عربستان در خصوص توجیه رفتاری و آموزش حجاج دارید، لطفاً خوانندگان میقات حج را در جریان آن بگذارید.

آقای رضایی: پیش از آنکه نشست مورد سؤال شما در تهران تشکیل شود، در آذرماه ۱۳۷۷ / شعبان ۱۴۱۹ ق. اجلاس مشترک وزرای بازرگانی دو کشور در ریاض برگزار شد که منجر به امضای یادداشت تفاهمی گردید. یکی از کمیته‌های پنجگانه این اجلاس عبارت از کمیته همکاری‌های فرهنگی - رسانه‌ای - ورزشی و جوانان بود. در بند هشتم توافقات کمیته مزبور آمده است که: «طرف سعودی اظهار تمایل نمود که حجاج در کشور خودشان از طریق رسانه‌های گروهی در جهت حفظ سلامت و ایمنی خود ارشاد شوند و طرف ایرانی اعلام کرد که این موضوع را به مراجع ذیربط منعکس خواهد نمود». متعاقباً سازمان حج و زیارت، اظهار داشت که اینگونه آموزش‌ها مرتب به زائران و کارگزاران و کلیه دست‌اندرکاران حج القامی شود، لذا سعودی‌ها نیز بایستی به نحوی با انواع فعالیت‌های جمهوری اسلامی ایران در این زمینه آشنا شوند، ضمن اینکه

برنامه‌های خاص خود را دنبال می‌کنند.

جلسه بعدی در دیماه ۱۳۷۸ / شوال ۱۴۲۰ به ریاست وزرای بازرگانی دو کشور در تهران برگزار شد. در فهرست مذاکرات، در این اجلاس نیز موضوع حج و زیارت گنجانده شد که باز هم منجر به یک توافق کلی گردید و در بند هیجدهم کمیته مربوط اینطور ذکر شد که: «طرفین توافق کردند سازمان حج و زیارت جمهوری اسلامی ایران و وزارت حج پادشاهی عربستان سعودی نسبت به هماهنگی تمامی امور مربوط به تبادل اطلاعات لازم اقدام نمایند».

در مهرماه ۱۳۷۹ کنفرانس سراسری به منظور دستیابی به شیوه‌های آموزش و توجیه حجاج در کوالالمپور، پایتخت مالزی برگزار شد که هیأتی از ایران رهسپار آن کشور گردید. این کنفرانس سه روزه راهکارهای آگاه‌سازی حجاج را بررسی کرد و باعث گشایش فصل نوینی در این مقوله گردید. به پیشنهاد هیأت ایرانی کمیته‌های اجرایی برای بررسی امور اجرایی و فرهنگی حج تشکیل شد که جلسه آن نیز در موسم حج سال ۷۹ در مکه مکرمه برگزار گردید.

به دنبال آن، در مردادماه ۱۳۸۰ نیز مسؤولان حج عربستان و کارشناسان آموزش آن کشور در راستای اهداف آموزشی حجاج به ایران سفر کردند و اولین نشست مشترک ایشان طی ۴ روز در تهران از ۲۰ تا ۲۳ مردادماه برگزار گردید. روزهای اول و دوم، کارشناسان سعودی که مجموعه‌ای از محصولات فرهنگی-آموزشی مثل جزوات، نوارهای کاست و تصویری و C D را جهت آگاه‌سازی حجاج تهیه دیده بودند، به شرح کامل آن اقدام کردند. در این جلسات نزدیک به ۱۲۰ نفر از مدیران منتخب استان‌ها، مسؤولان حج و زیارت، برادران و خواهران پزشکی شرکت داشتند. کارشناسان آموزشی سعودی توضیحات کاملی از برنامه‌های خود ارائه کردند.

روز سوم این نشست، مسؤولان حج جمهوری اسلامی ایران نسبت به تشریح وظایف و مسؤولیت‌ها و فعالیت‌های سازمان و روش‌های آشناسازی حجاج و آموزش مدیران و عوامل و بازآموزی آنان اقدام کردند.

روز چهارم سه کمیته شامل بررسی‌های آموزشی، پزشکی و بالأخره اجرایی

حج تشکیل شده که امیدواریم شاهد نتایج آن باشیم. تمامی این مراسم چهار روزه به صورت فیلم ویدئویی ضبط گردید و در اختیار مسؤولان ذیربط و خود سعودی‌ها، قرار گرفت.

در ادامه این نشست، مجدداً هیأتی از سوی وزارت حج در روز ۸۰/۸/۷ جهت بررسی میزان پیشرفت برنامه‌ها و توافقات وارد تهران شدند. اعضای این هیأت را مدیران کل وزارت حج در مکه و مدینه و قائم مقام و یکی از اعضای مؤسسه مطوفی و همچنین معاون مؤسسه ادلاء مدینه تشکیل می‌دادند. این افراد در گردهمایی متجاوز از ۵۰۰ نفر از کارگزاران حج که در مورخ ۸۰/۸/۸ در سالن اجتماعات سازمان تشکیل شد، حاضر شدند و به پاسخگویی به سؤالات حضار پرداختند.

میتا: به نظر حضرت عالی نتیجه این نشست‌ها تا چه حد مثبت و مفید است؟
آقای رضایی: در مجموع، ارزیابی بنده از این فعالیت‌های مستمر و فشرده بسیار مثبت است و عقیده دارم که اینگونه جلسات افق تازه‌ای را در روابط میان دو کشور پیش می‌آورد و روز بروز به نزدیکی دو ملت کمک می‌کند. سعودی‌ها نیز همانطور که نشان داده‌اند بسیار علاقمند هستند به اینکه با تجربه حج کشورها به خصوص در زمینه آموزش حجاج هرچه بیشتر و از نزدیک آشنا شوند که خوشبختانه انگیزه خوبی هم در سعودی‌ها برای این کار سراغ داریم.

میتا: اخیراً آقای دکتر احمد محمدعلی رئیس بانک توسعه اسلامی سفری به ایران کردند و مذاکراتی با برخی مسؤولان کشورمان از جمله جناب عالی داشتند، اهداف و نتایج این سفر چه بود؟

آقای رضایی: پس از عملیات قربانی در سال گذشته و استقبال خوب حجاج ایرانی از طرح بانک توسعه اسلامی به طوری که ۷۰۰۳۲ نفر از حجاج ایرانی با استفاده از تسهیلات بانک توسعه اسلامی، قربانی خود را انجام دادند و خوشبختانه تمامی گوشت ذبیحه مربوط به حجاج ایرانی در اختیار نیازمندان قرار گرفت، از جناب

آقای دکتر احمد محمدعلی جهت سفر به تهران و انجام مذاکرات، دعوت به عمل آوردیم که ایشان علاوه بر انجام مذاکراتی با مقامات مسؤول امور مالی و اقتصادی و صنعتی کشورمان در رابطه با همکاری‌های دوجانبه، در مورد قربانی، ملاقات‌هایی با جناب آقای مسجدجامعی وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی و جناب آقای ری شهری نماینده محترم ولی فقیه و سرپرست حجج ایرانی داشتند و وزیر ارشاد و اینجانب در این سفر ملاقات‌های کاری با ایشان داشتیم و مجموع در سفر دو روزه ایشان وصول به اهداف زیر مد نظر بود:

۱- تقدیر و تشکر از زحمات ایشان و همکارانشان در بانک، به خاطر همکاری و خوبشان با حجج ایرانی جهت انجام قربانی.

۲- بررسی نقاط ضعف و قوت طرح قربانی و رفع اشکالات سال گذشته.

۳- انعقاد جلسه بین رییس بانک و سرپرست محترم کمیته امداد امام خمینی علیه السلام با هدف وارد کردن گوشت قربانی حجج ایرانی به داخل کشورمان که علی‌رغم برنامه‌ریزی قبلی با هماهنگی به عمل آمده حدود ۲۰۰۰۰ لاشه گوشت ذبیحه که در حج گذشته قربانی و در سردخانه‌ها نگهداری می‌شد، اخیراً به جمهوری اسلامی ایران حمل گردید و امیدواریم که پس از طی مراحل قانونی و بهداشتی در میان افراد تحت تکفل کمیته امداد توزیع شود. و مذاکرات مربوط به انتقال تمامی گوشت ذبیحه به ایران که توسط حجج ایرانی در حج آینده انجام خواهد گرفت نیز توافق به عمل آمده است که انشاءالله در سال آینده و بر اساس جدول زمانبندی پس از قربانی به داخل کشورمان حمل خواهد شد.

۴- رییس بانک در این سفر با خرید دام به تعداد حجج ایرانی موافقت اولیه خود را اعلام نمود که امید است با توجه به نشست جناب آقای دکتر احمد محمدعلی با مسؤولان امور دام وزارت جهاد کشاورزی در آینده این امر نیز محقق شود.

میتاق: گفته می‌شود که برای بهره‌برداری بهینه از گوشت‌های قربانی، هماهنگی‌هایی میان مسؤولان ذریبط دوکشور ایران و عربستان به عمل آمده و تمهیداتی

اندیشیده شده است، لطفاً در مورد این برنامه‌ریزی کمی توضیح دهید.

آقای رضایی: در پایان عملیات قربانی سال گذشته کلیه اقدامات انجام گرفته به صورت علمی جمع‌آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و متعاقب آن پیشنهادهای اصلاحی برای سال‌های آتی به مسؤولان بانک منعکس گردید و در آخر کلیه موارد تحت عنوان اجرای طرح قربانی سال ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ به صورت کتابی بدون جهت بهره‌برداری در اختیار مسؤولان ذیربط دو کشور قرار گرفت.

با استفاده از تجربیات گذشته در بعد اجرایی، سازمان حج و زیارت، تنظیم برنامه‌ریزی عملیات مربوط به تنظیم موارد مربوط به قربانی را در سال جاری از داخل جمهوری اسلامی ایران انجام خواهد داد و چون مدیران و روحانیون محترم کاروان‌ها برای بار اول از طرح بانک توسعه اسلامی استفاده خواهند نمود یک حلقه نوار ویدیوئی تحت عنوان تشریح طرح قربانی حاوی آموزش عملیات قربانی و همچنین دیدگاه‌های مسؤولان اجرایی و فقهی و بهداشتی نیز جهت رؤیت یکایک مدیران محترم و روحانیون عزیز کاروان‌ها و افرادی که از هر کاروان به عنوان ذابح در کشتارگاه‌ها حضور خواهند یافت تهیه و توزیع شده است. البته زائران عزیز نیز می‌توانند در صورت تمایل نوار مذکور را تهیه و رؤیت نمایند.

تهیه جزوات و دستورالعمل‌هایی مربوط به امر قربانی با هدف سازماندهی و آشنایی هر چه بهتر مدیران و روحانیون کاروان‌ها از جمله اقدامات انجام شده در سال جاری می‌باشد.

از آنجاکه قربانی به عنوان پنجمین واجب در حج تمتع از جمله مناسک حج می‌باشد، طبیعی است استفاده از نظریات فقهی مراجع عظام تقلید راهگشا می‌باشد و از این‌رو سازمان گزارشی از عملیات قربانی و مزایای طرح بانک توسعه اسلامی که برای اولین بار در تاریخ حج ایران تمامی گوشت‌های ذبیحه به جای سوزندان و دفن کردن به مصرف می‌رسد، از طریق معاون محترم تحقیقات بعثه مقام معظم رهبری گزارشی را محضر مراجع عظام تقلید ارسال نمود و از آیات عظام خواسته شد تا نظر مبارکشان را در مورد رعایت ترتیب در اعمال روز

نهم در منا اعلام فرمایند؛ زیرا بانک توسعه اسلامی با توجه به مقدرات و محدودیت‌هایش معتقد است که علی‌رغم قرار دادن تسهیلات خاصی برای حجاج ایرانی امکان انجام قربانی کلیه حجاج ایرانی در روز عید وجود ندارد و بناچار باید عده‌ای تا ظهر روز یازدهم قربانی را انجام دهند که الحمدلله علمای عظام نیز با توجه به مزایای طرح مذکور نظریاتشان را اعلام کرده‌اند که در اختیار مدیران محترم کاروان‌ها و روحانیون معظم قرار گرفته و در سال آینده توافقی با بانک توسعه اسلامی به امضا خواهد رسید که در این توافقنامه سعی می‌شود حداکثر امکانات و تسهیلاتی برای حجاج عزیز ایرانی را به دست آوریم تا انشاءالله حجاج عزیز ایرانی قربانی را بر اساس توصیه‌های مدیران محترم کاروان‌ها که مسؤول مستقیم امر قربانی می‌باشند و همکاری با مسؤولان سازمان حج و زیارت به نحو احسن انجام دهند.

میتا: در وضعیت مسکن در حج سال جاری در مقایسه با سال‌های گذشته تغییراتی حاصل شده است؟

آقای رضایی: در سنوات قبل، با توجه به ثبت نام سراسری در سال ۶۳ و دریافت وجه قطعی سفر از آنها، محدودیت سرانه قیمت در مسکن باعث می‌شد که از متقاضیان نرخ واحدی دریافت کنیم. در سال جاری ضمن حذف این محدودیت اجاره منازل، نسبت به سال‌های قبل حدود ۳ ماه زودتر اقدام شد، و در واقع مصادف با آغاز سفرهای زیارتی عمره بود. لذا در فرصتی مناسب با دغدغه‌های کمتری از نظر رقابت با دیگر کشورهای اسلامی و از طرفی تأمین هزینه آن توسط زائر تقریباً محدودیت اجاره وجود نداشت و مسؤولان مسکن موفق شدند با تعداد کمی نیرو در مدت زمان کوتاهی حدود ۹۸٪ منازل را در مکه و مدینه اجاره نمایند و در مدینه منوره هم در منطقه مرکزی حدود سی هزار نفر (۱۵ هزار نفر مدینه قبل و ۱۵ هزار نفر مدینه بعد) اسکان داده شوند که عموماً به صورت هتل و نظام اتاق به حمام و دارای تخت می‌باشد. از طرفی مقررات جدید عربستان سعودی و تصریح ساختمان‌ها، متراژ محل اسکان هر زائر را در مدینه

منوره ۴ مترمربع و در مکه مکرمه ۳ مترمربع اعلام نموده است که وقتی فضاهای اضافی از آن کسر شود، در صدی از متراژ سرانه کم می‌شود. هر چند امکان دارد به نسبت زندگی عادی، مردم در تراکم جا به سر ببرند. در ضمن برای هر ۲۰ نفر یک سرویس حمام و دستشویی در نظر گرفته شده است.

میتا: معیارهای نرخ‌گذاری مسکن در سال جاری و شاخص‌های تعیین گروه‌های قیمتی به چه صورت است؟

آقای رضایی: در سال جاری محل اسکان در مدینه منوره و مکه مکرمه از جمله عوامل مؤثر در تعیین نرخ سفر است. قابل ذکر است که در مدینه منوره منازل استیجاری به ۶ قیمت تقسیم شده که طبعاً گروه قیمتی یک از نظر کیفی و نزدیکی به حرم مطهر، بهترین امتیاز و گروه‌های ۲ تا ۶ به ترتیب در امتیازات بعدی قرار دارند. ولی در مکه مکرمه منازل به ۳ گروه و قیمت تقسیم شده که دوری و نزدیکی ملاک تعیین امتیاز نبوده و فقط موقعیت منطقه‌ای، قیمت و کیفیت ساختمان در تعیین گروه نقش داشته؛ چرا که نزدیکترین منازل اجاره شده در مکه تا بیت‌الله الحرام حدود ۲/۵ کیلومتر فاصله دارد که حتی این زائران نیز برای ایاب و ذهاب به حرم، همگی از وسیله نقلیه استفاده می‌کنند که انشاءالله به صورت متمرکز و برنامه‌ریزی شده، طی قرارداد با یکی از شرکت‌های حمل و نقل سعودی، این مهم نیز در سطح مکه مکرمه انجام خواهد شد. بدین ترتیب وضعیت منازل مکه مثل سال گذشته است اما در مدینه توانستیم وارد منطقه مرکزی شویم.

میتا: ملاک اختصاص منازل مکه و مدینه و تعیین گروه‌های قیمتی یازده گانه کاروان‌ها چیست؟

آقای رضایی: در حقیقت ملاک تعیین گروه‌های قیمتی یازده گانه، جمع قیمت یکی از گروه‌های مدینه با یکی از گروه‌های مکه مکرمه بوده که به صورت قرعه دستی انجام گردیده، طبق جدول تنظیمی برای مثال قیمت یک در مکه و قیمت یک در مدینه، گروه اول تلفیقی و قیمت ۳ در مکه و ۶ در مدینه گروه یازدهم از گروه‌های

یازده گانه را تشکیل می دهند. و ردیف هایی که مشترکاً یک گروه قیمتی را تشکیل می دهند، مثلاً در مورد گروه تلفیقی شش می توان گفت که اگر در مکه گروه قیمتی یک را دارد در مدینه باید گروه قیمتی ۶ و اگر در مکه گروه قیمتی ۲ را دارد باید در مدینه گروه قیمتی ۳ و اگر در مکه گروه قیمتی ۳ را دارد در مدینه باید گروه قیمتی یک را داشته باشند، تا مجموعاً گروه ۶ از گروه های یازده گانه را تشکیل دهند.

میتاوع: قرعه کشی و تخصیص منازل به کاروان ها به چه شکلی انجام گرفته است؟
آقای رضایی: با توجه به اختلاف قیمت منازل و تعیین گروه های قیمتی کاروان ها براساس منازل اجاره شده قرعه کشی منازل در سال جاری در دو مرحله انجام شده. مرحله اول با توجه به ترکیب اجاره و تعیین گروه های قیمتی منازل در مکه و مدینه بدون نام مدیر و فقط با توجه به ظرفیت کاروانی در هر استان قرعه کشی انجام شده که گروه های یازده گانه قیمتی مشخص و پس از ابلاغ به استانها مرحله دوم قرعه کشی تعیین مدیران و اختصاص ظرفیت و گروه قیمتی توسط مدیران محترم دفاتر حج به صورت قرعه کشی کامپیوتری منازل تخصیص داده شد که مراسم آن هم به انجام رسید.

میتاوع: تفاوت های اساسی در اسکان و مسائل جانبی آن در عمره مفرده و حج تمتع چیست؟

آقای رضایی: در عمره - عموماً - منازل و هتل های محل اسکان در نزدیکی حرم بوده و شامل بهترین ساختمان ها و هتل های قابل اجاره می باشد. چون در زمان عمره به خصوص در ماه های اول که از طرف دیگر کشورهای اسلامی استقبال زیادی نمی شود برای طول مدت عمره هتل های مناسب و نزدیک حرم اجاره می شود ولی در زمان حج همین هتلها با قیمت های بسیار گران توسط دیگر کشورها اجاره می شود که البته در برخی از آنها برای پایین آمدن سرانه قیمت زائران بعضی کشورها به صورت شیفتی برای استراحت استفاده می کنند که این شیوه در فرهنگ ما ایرانیان جایی ندارد. از طرفی در عمره خدمات پذیرایی داخل هتل ها به صورت

متمرکز بوده و از رستوران برای سرو غذا استفاده می‌شود. در حالی که در زمان تمتع عموماً ساختمان‌های استیجاری فاقد چنین محلی برای سرو می‌باشد. ضمن اینکه تعداد کاروان‌ها و ترکیب گروهی آنها چنین اجازه‌ای را برای استفاده نخواهد داد.

میقات: در رابطه با حمل و نقل درون شهری حجاج در سال جاری چه پیش‌بینی‌هایی به عمل آمده است؟

آقای رضایی: یکی از مهمترین فعالیت‌های سازمان حج و زیارت برنامه‌ریزی و نظارت مستمر بر حمل و نقل حجاج است. اگر بخواهیم به مقوله حمل و نقل زائران اشاره‌ای داشته باشیم باید بگوییم حمل و نقل زائران به چهار مرحله تقسیم می‌شود:

- ۱- حمل و نقل هوایی زائرین از ایستگاه‌های مبدأ داخل کشور به فرودگاه‌های مقصد در عربستان سعودی (فرودگاه مدینه و جده) و به عکس.
- ۲- حمل و نقل بین شهری زائرین که بین شهرهای جده، مدینه منوره و مکه مکرمه انجام می‌شود.
- ۳- حمل و نقل ایام تشریق؛ یعنی انتقال حجاج از مکه به عرفات، منا و به عکس.
- ۴- حمل و نقل درون شهری.

طبعاً یک زائر پس از سال‌ها انتظار و آرزوی زیارت و انجام مناسک عبادی خود عازم خانه خدا می‌شود و این انتظار برای او وجود دارد که طی این مسافت که به وسایل مختلف نقل انجام می‌شود، برای او فراهم شده باشد. در همین جا ذکر این نکته ضروری به نظر می‌رسد که سازمان حج و زیارت در دو دهه گذشته با هماهنگی‌های به عمل آمده با هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران در امر انتقال حجاج به فرودگاه‌های عربستان سعودی حد اکثر تلاش خود را به کار برده و بحمدالله زائرین را به سلامت اعزام و بازگردانده است.

اما در بخش حمل و نقل بین شهری و ایام تشریق به نظر می‌رسد برای آگاهی

عموم باید مقداری بیشتر توضیح داده شود.

در سال‌های اخیر عربستان سعودی سندیکایی تأسیس کرده است که این سندیکا تحت عنوان «نقابہ السیارات العامہ» کلیه شرکت‌های خصوصی اتوبوسرانی را زیر پوشش گرفته و به تمامی زائران کشورها خدمات لازم را ارائه می‌دهد و طبق قوانین عربستان هیچ کشوری حق عقد قرارداد با شرکت‌های خارج از حوزه نقابہ را نخواهد داشت.

لذا سازمان حج و زیارت نیز بر اساس تعلیمات حج کشور عربستان سعودی برای انتقال زائرین از فرودگاه جدہ به شهرهای مکه و مدینہ و به عکس و همچنین ایام تشریق تنها باید با مؤسسه مذکور اقدام به عقد قرارداد نماید. اما موضوع دیگر حمل و نقل درون شهری است که اگر بخواهیم به چنین پرسشی پاسخ دهیم، ابتدا باید مقدمه‌ای را بیان کنیم و آنگاه به راهکارهایی که برای این امر وجود دارد پردازیم.

همه ساله و در موسم حج بیش از یک میلیون نفر از مسلمانان سراسر جهان به عربستان سعودی عزیمت و به تناسب و با اختلاف زمانی چند روزه در شهرهای مدینہ منورہ و مکه مکرمہ ساکن شده و مہیای انجام مناسک و عبادات خود می‌گردند و طبیعی است که در چنین وضعیتی در یک محدوده زمانی بسیار فشرده در امور مختلف از قبیل مسکن، تدارکات، حمل و نقل و حتی انجام عبادات در حرمین شریفین محدودیت‌ها و معذوریت‌هایی پیش می‌آید که تمامی زائران به خوبی از آن آگاہ هستند. بنا بر این، ایاب و ذهاب و تردد زائران به خصوص در مکه مکرمہ یکی از معضلاتی است که پلیس سعودی نیز حتی با این مشکل در آن موسم مواجه است.

سازمان حج و زیارت طی سالیان گذشته روش‌های مختلفی را برای ایاب و ذهاب تا حرم تجربه کرده است که هر یک از آن معایب و محاسن خود را داشته است.

به طور مثال می‌توان از تنظیم قرارداد با شرکت اتوبوسرانی مکه - تهیه بلیت اتوبوس و قرار دادن در اختیار زائرین - اجازه به کاروان‌ها برای تهیه اتوبوس و

مینی‌بوس و بالأخره در اختیار قرار دادن هزینه ایاب و ذهاب به خود زائرین نام برد. اما هر یک مشکلات و معضلات خود را داشته است.

در سال جاری برای انتقال زائران به حرمین در مکه و مدینه و مراجعت آنان با یک شرکت اتوبوسرانی معتبر وارد مذاکره و عقد قرارداد شده‌ایم که این شرکت موظف به انتقال زائران در طول شبانه‌روز به حرم و بازگرداندن آنها شده است. برای این امر طرحی تهیه شده که به‌ازای هر چهار زائر یک صندلی در طول شبانه‌روز پیش‌بینی گردیده است. و همچنین در مکه مکرمه حدود ۵۰۰ دستگاه اتوبوس و مینی‌بوس برای اجرای این طرح پیش‌بینی شده که در قالب ۳۳ خط و با رنگ‌های مشخص از مناطق مختلف در مکه مکرمه به‌صورت ۲۴ ساعته زائران را از نزدیک منازل آنها سوار نموده و در ایستگاه‌های نزدیک حرم پیاده می‌نماید و در مراجعت زائران از حرم به‌همین منوال عمل خواهد کرد.

بنا بر این، زائران محترم با اطلاع و شناسایی اتوبوس مسیر خود که حتی در خیابان‌های فرعی نیز دارای ایستگاه خواهد بود، می‌توانند براحتی برای انجام عبادت به مسجدالحرام در مکه مکرمه مشرف شوند.

این نکته قابل ذکر است که در مکه مکرمه خطوط پیش‌بینی شده در قالب شش رنگ و با شماره‌های مشخص در نظر گرفته شده که طبعاً مدیران کاروان‌ها در این زمینه توجیهات لازم را خواهند نمود. و همچنین در مدینه منوره در خارج از منطقه و محدوده مرکزی در مسیرها و خیابان‌های اصلی اتوبوس‌هایی پیش‌بینی گردیده که زائران را به حرم نبوی انتقال داده و در مراجعت نیز زائران می‌توانند از همین اتوبوس‌ها استفاده نمایند.

نکته دیگر اینکه برای انجام زیارات دوره به خصوص در مدینه منوره، همین شرکت اتوبوس مورد نیاز کاروان‌ها را با یک برنامه‌ریزی تأمین و تدارک خواهد نمود. ضمن آنکه با هماهنگی‌های به‌عمل آمده با توجه به زمان ورود هر کاروان در مکه مکرمه مدیران کاروان می‌توانند با هماهنگی ستادهای منطقه خود برای عزیمت زائرین خود برای طواف اول از همین شرکت اتوبوس تهیه نمایند.

در پایان ضروری است این نکته را نیز یادآوری کنم که هر طرحی طبعاً معایب و محاسن خود را دارا خواهد بود، اما سازمان حج و زیارت از هر راه حل ممکنه که بتواند رفاه و آسایش زائران را فراهم نماید استقبال نموده و تلاش خواهد کرد که تسهیلات لازم را برای آسایش زائران محترم فراهم نماید. ضمن آنکه طرح سال جاری که با نظر کارشناسان و افراد باتجربه تدارک دیده شده است به لحاظ محدودیت‌ها و تضییقاتی که ناشی از مشکلات ترافیکی و کمبود پارکینگ و همچنین کثرت زائران به خصوص در روزهای نزدیک به ایام تشریق؛ یعنی اول ذیحجه به بعد خواهد بود، به صورت کامل اجرا نخواهد شد که برای آن ایام طرح مکملی پیش‌بینی شده که امیدواریم با همکاری و همیاری روحانیون و مدیران محترم کاروان‌ها و همچنین زائرین محترم به اجرا گذاشته شود.

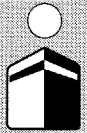

میانگ: چرا هزینه‌های حج نسبت به سال گذشته کمی افزایش یافته و آیا هر زائری هزینه واقعی مسکن خود را می‌پردازد؟

آقای رضایی: مراسم عبادی حج، که با حضور نزدیک به دو میلیون نفر از مسلمانان سراسر جهان برگزار می‌شود، محدود به زمان و مکان معین است. طبیعی است که در چنین شرایطی برای تهیه مسکن اگر با برنامه‌ریزی و اقدامات به موقع کار صورت نگیرد مشکلات بسیار زیادی به وجود خواهد آمد.

سازمان حج و زیارت، اگر بگوییم باید بعد از پایان حج اقدامات اولیه جهت سال بعد را شروع نماید، چیزی به گزاف نگفته‌ایم در حالی که بیشتر کشورهای اسلامی نیز تقاضای اجاره مکان‌های مناسب و ساختمان‌های جدید و دلخواه را دارند.

در طی سال‌های گذشته از اوایل ماه رجب با استفاده از نیروهای باتجربه و خبره در امر اجاره مسکن به سرپرستی مدیر دفتر نمایندگی سازمان در عربستان اقدام به اجاره مسکن حجاج نموده و به تناسب تعداد زائران هر استان، مسکن مورد نیاز آنها را تهیه نموده است.

اما همیشه این سؤال وجود داشت که: «چرا از تمامی زائران رقم ثابتی برای هزینه‌های حج دریافت و در منازل مختلف اسکان داده می‌شوند؟»

به هر حال چند سالی بود که سازمان بر روی این نکته اهتمام داشت تا اینکه پس از بحث‌های کارشناسی و تصویب شورای سیاستگذاری حج، در سال گذشته تصمیم گرفته شد برای حج سال جاری هر ساختمانی که اجاره می‌شود متناسب با ظرفیت - قیمت و کیفیت آن رقم آن محاسبه و مجموع میانگین منزل محل اقامت هر کاروان در مدینه و مکه رقم نهایی هزینه مسکن را تعیین نماید؛ بدین معنی که هر زائری هزینه مسکن اجاره شده خود را پرداخت می‌نماید.

بر اساس همین طرح چنانکه در بحث مسکن توضیح دادم تمامی منازلی که در مکه مکرمه اجاره شده بود به صورت متوسط به سه دسته و یا اصطلاحاً به سه نرخ دسته‌بندی شد و تمامی منازلی که در مدینه منوره اجاره شده بود به ۶ دسته تقسیم گردید؛ یعنی آنکه یک منزل و ساختمان در مکه در قرعه‌کشی در مقابل ۶ منزل و ساختمان در مدینه قرار می‌گرفت و مجموعاً هزینه تمام شده ساختمانها به ۱۸ گروه قیمتی تقسیم می‌شدند اما بدلیل نزدیکی برخی از گروههای قیمتی و شرایط آنها نهایتاً تمامی منازل به ۱۱ گروه تعیین گردید.

اما نکته‌ای که در اینجا لازم است به آن پرداخته شود علت افزایش هزینه‌ها البته در برخی از گروه‌ها است (چون برخی از کاروان‌ها حتی از قیمت سال گذشته که برای تمام زائران به صورت میانگین محاسبه شده بود رقمی کمتر از سال قبل پرداخت می‌نمایند) به دو علت بوده است:

۱- اجاره منازل با کیفیت بهتر در مدینه منوره؛ یعنی ساختمان‌های اطراف مسجدالنبی که شکل هتلی خواهند داشت و حدود ۱۵۰۰۰ نفر از زائرین در مدینه قبل و به همین مقدار در مدینه بعد اسکان خواهند یافت.

۲- سرویس حمل و نقل برای تمامی منازل در مکه و منازل خارج از محدوده مرکزی در مدینه منوره.

و نکته مهمتر به طور کلی افزایش هزینه‌های اجاره در عربستان به خصوص شهرهای مکه و مدینه است که می‌توان به آن اشاره نمود.

میقات: نظارت دولت در امر حج و عمره چگونه است؟

آقای رضایی: در مورد حج تمتع، کماکان برنامه‌ریزی و هدایت و نظارت به عهده سازمان حج است و مدیران کاروان بعنوان کارگزاران این امر مقدس، تصدی امور اجرایی را طبق دستورالعمل‌های صادره توسط سازمان بر دوش دارند و عوامل همکار خود را انتخاب و بکار می‌گیرند. در تهیه دستورالعملها و روش کار نیز خود مدیران بعنوان خبرگان امر دخالت مستقیم دارند و بدین ترتیب بخش غیردولتی؛ یعنی مدیران کاروان‌های حج که مرکب از مشاغل و اقشار گوناگون اجتماع هستند، مشارکت فعال دارند و عملکرد آنان تحت نظارت و بازرسی و ارزیابی سازمان قرار دارد.

سازماندهی و برنامه‌ریزی عمره هم توسط سازمان صورت می‌گیرد، اما اجرای کار ثبت‌نام و اعزام و راهنمایی زائران و اداره هتل‌های عربستان به وسیله بخش غیردولتی انجام می‌پذیرد. توان دفاتر و شرکت‌های زیارتی برای قبول این مسئولیت، در قالب امتیازبندی که بر اساس برخی شاخص‌های مهم حرفه‌ای و مدیریتی و امکانات و میزان سرمایه‌گذاری و پای بندی به ارزش‌های اسلامی و تجربه حج و عمره و سایر سفرهای زیارتی طراحی شده و همچنین با در نظر گرفتن ضرایب و مقیاس‌ها و درجه اهمیت هر یک از پارامترهای امتیازگذاری تهیه شده است، مشخص می‌گردد و بر حسب توان و امتیاز هر شرکت به وی مسئولیت سپرده می‌شود و به‌عنوان کارگزار عمره شناخته می‌شوند و در چرخه همکاری با سازمان، قرار می‌گیرند. بدیهی است امور کلان مثل عقد قرارداد با طرف سعودی و نظارت بر روند اجرای آن و نرخ‌گذاری و تهیه زمان‌بندی و دستورالعمل و گردشکارهای اجرایی و بازرسی و نظارت بر امر عمره کماکان توسط سازمان از طرف دولت انجام می‌گیرد اما تصدی اجرای برنامه‌های تنظیمی به عهده بخش غیردولتی است.

میقات: در خبرها شنیده شده است که قوانین جدید عمره عربستان سعودی آثار منفی و مشکلات جدی را برای کشورها به وجود آورده است. بفرمایید تغییر قوانین

عمره وزارت حج عربستان چه تأثیری بر اعزام زائران عمره سال جاری داشته است؟

آقای رضایی: همانگونه که اشاره کردید، اخیراً وزارت حج عربستان سعودی قوانین جدیدی را در خصوص چگونگی پذیرش زائران عمره به تصویب مجلس و دولت عربستان سعودی رسانده و به مرحله اجرا درآورده است. از آنجا که چگونگی اجرای این قوانین برای دیگر کشورها به طور واضح مشخص و روشن نبود. لذا بسیاری از کشورها با مشکلات جدی در اعزام زائران عمره مواجه گردیدند. به طوری که بر اساس آمارهای رسمی اعلام شده، تا پایان ماه شعبان پیش از ۴۲۰ هزار نفر از متقاضیان عمره در کشورهای مختلف با مشکل جدی ارسال مدارک به عربستان و اخذ ویزا مواجه شدند.

بر اساس قوانین جدید، کلیه اطلاعات زائران قبل از تحویل به کنسولگری‌ها می‌بایستی در قالب یک برنامه منظم رایانه‌ای به شبکه مرکز رایانه عربستان ارسال گردد.

در ایران و در همان شروع عملیات عمره این موضوع به صورت یک مشکل اساسی مطرح گردید که بحمدالله با تصمیم‌گیری به موقع و راه‌اندازی یک سایت بزرگ رایانه‌ای، با ارسال اطلاعات از طریق ماهواره به مرکز مخاع «شبکه رایانه» عربستان موفق به حل این مشکل شدیم.

میترا: در سال جاری آمار عمره‌گزاران افزایش یافت و تعداد بیشتری از مردم به عمره مشرف شدند، لطفاً هم اکنون که به پایان عملیات عمره رسیده‌ایم ارزیابی خود را از عمره سالجاری بیان بفرمایید؟

آقای رضایی: امسال بدلیل برداشته شدن سقف ویزا از طرف دولت عربستان، در مدت کمتر از ۴ ماه موفق به اعزام بیش از ۲۰۶ هزار نفر به عربستان سعودی شدیم که این رقم رشدی معادل ۵۰٪ نسبت به آمار سال گذشته را نشان می‌دهد که بالاترین رقم در طی سالهای گذشته نیز بوده است و واضح می‌باشد که اعزام این تعداد زائر آنهم در مدت کمتر از ۴ ماه در مقایسه با دوره ۷ ماهه سالهای گذشته نیازمند یک

بسیج جدی امکانات و منابع انسانی در همه زمینه‌ها بوده است. برنامه‌ریزی برای انجام ۵۴ پرواز در هفته، اخذ روزانه ۴۰۰۰ فقره ویزا پشتیبانی بیش از ۶۰ هتل در مکه و مدینه عملیات بسیار سنگینی بود که می‌توان مجموعاً آنرا بسیار موفق ارزیابی نمود.

البته لازم به ذکر است که بدلیل بروز بعضی تاخیرهای اولیه که بواسطه قوانین جدید سعودی و محدودیتهای آن بوجود آمد ما مجبور به افزایش اعزام زائر در ماههای شلوغ عمره یعنی ماههای شعبان و رمضان شدیم که این افزایش اعزام زائر منجر به بعضی تغییرات در درجه هتلها گردید اگر چه این تغییر درجات هتلها با موافقت کتبی مدیران کاروان‌ها صورت می‌گرفت لیکن در پاره‌ای موارد پذیرش آن از طرف زائرین با رضایت کامل اولیه همراه نبود که با تلاش، گذشت و ایثار مجموعه‌های ستادی مکه و مدینه و مدیران ثابت هتلها بحمدالله مشکلات تا حدی بسیار قابل توجهی مرتفع گردید.

ناگفته نماند که بر اساس آمارهای ارائه شده از طرف وزارت حج عربستان امسال ایران موفق‌ترین کشور در انجام عملیات عمره شناخته شد.

میقات: زائرین گلایه‌هایی نسبت به طبخ غذا و نامناسب بودن پخت برخی از آشپزها و امثال آن داشتند. لطفاً نظر خود را در این زمینه بیان نموده، بفرمایید برای رفع این معایب چه تمهیداتی را پیش‌بینی کرده‌اید؟

آقای رضایی: عوامل بکار گرفته شده در عمره امسال، شامل مدیران ثابت، آشپزها و نیروهای خدماتی همان عزیزانی بودند که در سنوات گذشته و حتی موسم حج نیز بکار گرفته می‌شدند، لیکن در عمره سال جاری و به دلیل محدودیتی که مقامات سعودی در قوانین جدید برای تمدید ویزا و مدت آن اعمال نموده بودند ما نیز مجبور شدیم تا برای برخورد با این محدودیت‌ها از تعداد بیشتری عوامل استفاده نماییم اما نکته مهم در سؤال شما این است که برای سال آینده چه تمهیداتی را انجام داده‌ایم؟ بحمدالله جلسات کارشناسی مشترک و جمع‌بندی عمره سال جاری با ستادهای مکه و مدینه و

ستادهای اعزام در ایران از هم اکنون شروع شده است که به نتایج بسیار مثبتی نیز رسیده ایم.

تهیه شناسنامه هتل‌ها و تعداد عوامل مورد نیاز برای اداره آن، شناسنامه کامل عوامل و میزان آموزش و تجارب افراد، برنامه‌ریزی رایانه‌ای اعزام، استفاده از هتل‌های با ظرفیت بالا، چگونگی تقسیم کار و استفاده از نیروهای آموزش دیده محلی، بکارگیری نیروهای نظارتی مجرب و... از جمله مواردی است که به بحث جدی گذاشته شده و امیدواریم که ان شاء الله با اعمال تصمیم‌گیری‌های جدید، شاهد استفاده بهتر از نیروهای کیفی با هزینه کمتر باشیم.

بهتر می‌دانید که وزارت حج عربستان با اعلام قوانین جدید تصمیم جدی خود را برای ساماندهی عمره گرفته است. لذا باید با کارشناسی دقیق این قوانین، ویژگی‌ها و نکات مثبت آن را بررسی و از آن در جهت رفاه حال زائران استفاده نماییم.

میانگ: هتل‌های مکه و مدینه طبق قراردادهای منعقد شده چه سرویس‌هایی را موظفند به زائران ارائه دهند؟

آقای رضایی: به طور کلی رؤوس خدمات مورد نیاز زائران در عربستان شامل: اقامت، حمل و نقل و تغذیه می‌باشد که همه ساله بعد از پایان عملیات جمع‌بندی کامل از موارد مثبت و منفی و مشکلات اجرایی قرارداد صورت می‌گیرد تا در سال بعد نسبت به منظور نمودن آن در قراردادها اقدام شود.

به طور مثال در قرارداد سال گذشته بیش از ۴۰ مورد خواسته‌ها و ضوابط مربوط به اسکان و نوع خدمات مختلف در هتل‌ها به صورت روشن در قرارداد قید گردید. البته نکته مهم و درخور توجه، نوع و چگونگی اعمال نظارت بر حسن اجرای قرارداد می‌باشد که امسال تصمیم گرفته‌ایم با ایجاد کمیته‌های مشترک نظارت با حضور نمایندگان طرف قرارداد در زمینه‌های اسکان، حمل و نقل و تغذیه این موضوع را به صورت جدی و به منظور بالا بردن کیفیت خدمات پیگیری نماییم.

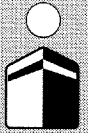
میقات: مردم از چه راههایی می‌توانند انتقادات یا پیشنهادهای خود را مطرح کنند و چگونه می‌توانند حرفهای خود را به شما برسانند؟

آقای رضایی: سازمان در ارتباط با احترام به افکار عمومی و کسب نظریات مردمی، در حدی فراتر از وضعیت معمول قرار دارد، به طوری که مستقیماً زائران در جریان کل امور کاروان قرار دارند و نظر آنان برای سازمان از اهمیت خاصی برخوردار است و مبنای مهمی برای ارزش‌گذاری و ارزیابی عملکرد مدیر کاروان و عوامل وی می‌باشد. مجرای کسب نظریات مردم و بهره‌گیری از پیشنهادهای آنها همیشه مورد اعتنا بوده و هیچگاه فراموش نشده است. خبرنگاران و عزیزان خبرگزاری بعنوان نماینده افکار عمومی، بسیار فعال عمل می‌کنند و سازمان نیز حالت پاسخگویی را حفظ کرده و استدلال‌های مورد نظر خود را با مردم عزیز در میان می‌گذارد و از دیدگاه‌های آنان آگاه می‌شود و همه را جدی می‌گیرد. این است که برنامه‌های سازمان برای مردم خیلی عادی و روان و راحت است و مردم از دیدگاه‌های سازمان شناخت خوبی دارند و خیلی مأنوس هستند و اصلاً احساس بیگانگی ندارند. واحد پژوهش و روابط عمومی سازمان تاکنون نظر سنجی‌های مختلف در ایران و عربستان انجام داده‌اند که نتایج حاصله از آنها بسیار به کار آمده است. از طرفی با راه‌اندازی سیستم تلفن گویا در روابط عمومی سازمان، از این پس امکان دسترسی پرسشگران به زوایای مسائل اجرایی سازمان در همه زمینه‌ها از طریق تلفنی فراهم آمده است و پیامهای مناسب و پاسخهای مشخص برای پرسشهای مختلف طراحی گردیده است.

میقات: برای ثبت نام عمره سال آینده چگونه عمل خواهید کرد؟

آقای رضایی: همانگونه که اطلاع دارید، به دنبال تصویب قوانین جدید سعودی و تلاشی که وزارت حج عربستان برای تحمیل این قوانین به دیگر کشورها داشت پس از بررسی‌ها و مذاکرات طولانی، در نهایت با عنایت به رهنمود به‌جا و به موقع مسؤولان محترم نظام مقرر گردید فقط یک شرکت که صد درصد منافع آن متعلق به دولت می‌باشد مسؤلیت عقد قرارداد عمره سال ۸۰ را عهده‌دار شود به دنبال

این تصمیم سرنوشت ساز و مذاکرات میان مقامات جمهوری اسلامی ایران، وزارت امور خارجه ایران با ولیعهد عربستان سعودی سرانجام دولت سعودی نیز پیشنهاد ایران را پذیرفت و مقرر گردید که شرکت ارس به عنوان مجری عملیات عمره نسبت به مذاکره و عقد قرارداد با شرکتهای سعودی عمل نماید.

برای اجرای قرارداد مذکور نیز برخی از دفاتر و شرکت های زیارتی دارنده مجوز به عنوان کارگزار عمره به کار گرفته شدند. که سهمیه منظور شده در قرارداد بین این دفاتر توزیع گردید. در خصوص سال آینده نیز ان شاء الله به همین روش اقدام خواهد شد. البته با توجه به اینکه تعداد کمی از متقاضیان ثبت نام شده در سنوات گذشته باقی مانده اند لذا سیاستهای جدید چگونگی ثبت نام نیز به زودی اعلام که امیدواریم از امسال شاهد اعزام به روز زائران بوده و موضوع محدودیت اعزام زائران و فیشهای ثبت نام از قبل نیز برداشته شود.

سؤال: ثبت نام حج چگونه است و افراد از چه طریقی باید ثبت نام کنند و ان شاء الله پس از ثبت نام چه زمانی اعزام می شوند؟

آقای رضایی: به دنبال ابلاغ آیین نامه اجرایی تبصره ۵ قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۷۷ کل کشور به سازمان حج و زیارت، اجازه داده شد ظرف یک ماه با دریافت ۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال پیش دریافت بابت بخشی از هزینه های حج تمتع از هر نفر به طور علی الحساب نسبت به ثبت نام ۳۰۰/۰۰۰ نفر متقاضیان حج تمتع اقدام و وجوه دریافتی را به حساب درآمد عمومی واریز کند.

بر همین اساس سازمان حج و زیارت طی اطلاعیه ای از متقاضیان دعوت کرد تا از طریق شعب بانک ملی در سراسر کشور ثبت نام نمایند.

زمان ثبت نام و هزینه سفر

مرحله اول: از تاریخ ۷۷/۹/۱۵ لغایت ۷۷/۹/۲۸ به مدت دو هفته با مبلغ ۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال.

مرحله دوم: از تاریخ ۷۷/۱۲/۱۰ لغایت ۷۸/۱/۳۱ و ادامه آن تا پایان سال ۷۸ با مبلغ ۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال.

مرحله سوم: از ابتدای سال ۷۹ با دریافت مبلغ ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال به صورت علی الحساب که به طور مستمر کماکان ادامه دارد و مابه التفاوت هزینه سفر به هنگام ثبت نام در کاروان با توجه به زمان عزیمت متقاضی تعیین و به صورت قطعی محاسبه خواهد شد.

چگونگی ثبت نام و مدارک مورد نیاز اعزام

- پرداخت مبلغ علی الحساب به صورت وجه نقد - چک تضمینی و یا بانکی در وجه بانک ملی ایران.

- ارائه اصل شناسنامه جدید.

- تنظیم برگ درخواست ثبت نام که در شعبه مربوطه موجود می باشد. در برگ درخواست ثبت نام می توان مشخصات حداکثر ۲۰ نفر را ثبت کرد، بنا براین، کسانی که تمایل دارند به اتفاق بستگان و آشنایان مشرف شوند، قبل از مراجعه به شعبه بانک حتماً هماهنگی لازم را به عمل آورده و مشخصات خود را مجموعاً در یک برگ درخواست با خط خوانا و بدون قلم خوردگی درج نمایند.

- افرادی که بیش از یکبار در شعبه های بانک ملی سراسر کشور ثبت نام کنند، ثبت نام های مکرر توسط رایانه از فهرست متقاضیان حذف خواهد شد.

- زمان اعزام ثبت نام کنندگان مرحله اول که بقیه قرعه اولویت آنها مشخص شده از سال ۷۹ شروع و احتمالاً بخشی از آنها تا سال ۸۲ به طور خواهد انجامید و ثبت نام شدگان مرحله دوم و سوم پس از تشریف ثبت نام شدگان مرحله اول ان شاء الله از سال ۸۲ به بعد با توجه به ظرفیت پذیرش و تعیین سهمیه از سوی دولت عربستان در هر سال و به ترتیب تاریخ ثبت نام در بانک خواهد بود.

میقات: زائران همه ساله برای بردن کتب ادعیه، آموزش مناسک و... با مشکلات و سخت گیری هایی در عربستان مواجه هستند، و این وضعیت همچنان ادامه دارد، آیا اقداماتی در این زمینه صورت گرفته است؟

آقای رضایی: همه ساله برای همراه بردن کتب ضروری توسط زائران، هماهنگی ها و تمهیدات لازم اندیشیده شده و مراتب به مقام های سعودی و دستگاه های ذیربط

منعکس می‌گردد. لیکن در مواردی حتی در خصوص کتبی که مجوز آنها صادر شده است، متأسفانه سختگیری‌هایی در فرودگاه عربستان شد که مراتب به وزارت حج منعکس گردید. امسال نیز نمونه کتبی که زائران به همراه خواهند داشت به عربستان ارسال و موافقت‌های آنها کسب شده است. امیدواریم مسأله‌ای پیش نیاید. البته از زائران هم باید بخواهیم که از بردن کتب و جزوات و نشریات متفرقه، بجز کتب مشخص شده، خودداری کنند تا با مشکل مواجه نشوند.

میثاق: آیا روند رو به گسترش روابط ایران و عربستان، تأثیری در وضعیت حج و زائران دارد؟

آقای رضایی: تا آنجا که مناسبات بین دو کشور بر امر حج و عمره اثر می‌گذارد، خوشبختانه مردم هم از این روابط بهبود یافته، بسیار خرسند هستند؛ چراکه آثار و نتایج آن را در عرصه حج به خوبی احساس می‌کنند. به‌رحال با زحماتی که امور حج برای سیستم دیپلماسی کشورمان و وزارت خارجه داشته و دارد، و هماهنگی و تعامل فعال که همواره بین سازمان و امور خارجه برقرار بوده است، همواره منجر به تأمین و رفاه و آسایش بیشتر برای حجاج شده است. امید داریم پایه‌های مستحکم این همکاری، همچنان محفوظ بماند.

میثاق: امکانات و تسهیلات رایانه‌ای سازمان، از لحاظ گسترش و پیشرفت، در چه مرحله از پیشرفت است؟

آقای رضایی: فعالیت رایانه‌ای سازمان به سه دسته کلی تقسیم می‌شود: سیستم‌های مکانیزه عمومی، سیستم‌های مکانیزه تخصصی و پایگاه اطلاع‌رسانی.

۱- سیستم‌های مکانیزه عمومی و این بخش شامل: سیستم‌های مالی - اداری و دبیرخانه است. سازمان از اوایل سال ۷۰ اقدام به مکانیزاسیون اینگونه سیستمها کرده و از اوایل سال ۷۲ شروع به بهره‌برداری نموده است. در این بخش

سیستمهای حسابداری، اموال، انبار، بودجه، اعتبارات و همچنین دبیرخانه فعال است.

۲- سیستمهای تخصصی: این بخش شامل سیستمهای حج - عمره - عتبات و سیستم راهنمایان و چند زیر سیستم کمکی جهت جمع آوری اطلاعات و ارزشیابی می باشد. در این خصوص نیز سازمان از سال ۷۰ اقدام به طراحی و پیاده سازی این دسته از سیستمها خود که با توجه به امکانات و ویژگیهای برنامه نویسی تا سال ۷۷ در محیط DOS بهره برداری می شد و پس از آن از سال ۷۸ نسبت به ایجاد سیستمهای یکپارچه و پیوسته در هر یک از عملیات اقدام جدی شد و با استفاده از کادر فنی قوی نسبت به پیاده سازی سیستمهای فوق اقدامات لازم صورت گرفت.

هم اکنون حجم عملیات حج تمتع بصورت کاملاً پیوسته در ۲۸ استان انجام می پذیرد. کلیه این سیستمها در محیط ویندوز توسط خطوط مخابراتی ۲۸ - X و ۲۵ - X و سرویس Dial up انجام گرفته است. سیستمهای اطلاع مدیریتی نیز در مرکز در اختیار مدیران ستادی سازمان می باشد که در هر لحظه از وضعیت گردش عملیات تمتع مطلع هستند. بعلاوه سیستم گردش عملیات اجرایی عمره و سیستم ثبت نام عتبات عالیات نیز در این بخش طراحی و پیاده شده است. از طرفی سیستمی در خصوص بانک اطلاعات کارگزاران زیارتی نیز پیاده شده است که در آن کلیه اطلاعات ضروری کارگزاران وجود دارد و سوابق فعالیت و عملکرد آنان درج شده است.

۳- پایگاه اطلاع رسانی: سازمان اقدام به راه اندازی سایت اطلاع رسانی در اینترنت نموده است. در این سایت اطلاعات آماری و امکان جستجوی زائرین در حج و عمره و دستورالعملهای موجود فراهم است. همچنین در این سایت امکان برقراری ارتباط مردمی نیز وجود دارد. و سیستم تلفن گویا نیز در روابط عمومی سازمان برقرار شده است. در این پایگاه، برای تغذیه بهتر و بیشتر افکار عمومی و صاحب نظران، اطلاعات مختلف در زمینه های گوناگون با توجه به اقسام فعالیت های سازمان تنظیم و در اختیار متقاضیان قرار دارد.

میقات حج: با توجه به اینکه فصلنامه «میقات حج» در دهمین سال انتشار است، ارزیابی و نظر خود را در این باره بفرمایید.

آقای رضایی: در این ده ساله نشریه جای خود را باز کرده و نتایج آن نیز کاملاً مشهود بوده است. اهل فضل و علم هم در نشریه شما قلم زده‌اند و هم از محتویات ارزنده آن بهره برده‌اند. برای طرح مباحث اجرایی حج نیز جایگاهی اندیشیده شده که علاقمندان از امور اجرایی به حد کافی مطلع شوند. ان شاء الله آینده شماره‌های ویژه مسائل اجرایی حج و زیارت هم منتشر گردد که مقولات کاربردی را با مردم در میان بگذارد. امیدواریم مخاطبان بیشتری از طیف‌های مختلف شامل عموم مردم، زائران، کارگزاران و مجریان و علما و دانشجویان را دربر گیرد.

